

Foreldrereaksjoner i svangerskap og etter fødsel

– relatert til svangerskapsultralyd, indikasjoner og forventninger

Stipendiat

Merethe Dalholt Björk, Jordmor / Master of Informatics

Føde- barsel avd., Sørlandet Sykehus HF, Arendal

Veiledere

Hans Skari, Dr.med., MPH

Ragnhild Emblem, Prof. Dr. med.

Ulrik F. Malt, Prof. Dr. med.

Oslo universitetssykehus og Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo

Bakgrunn: Prenatal ultralyd undersøkelse er viktig for norske kvinner og det anbefales en ultralydundersøkelse i uke 17 – 19 i retningslinjer for svangerskapsomsorg i Norge.

En stor andel gravide kvinner får utført en ultralydundersøkelse før uke 17-19 basert på indikasjonen ”mors bekymring”.

I en pilotstudie fant vi i Aust- Agder at 37%- 54 % av de gravide hadde vært til en undersøkelse før uke 16. ”Mors bekymring” var hovedindikasjonen for ultralydundersøkelse før uke 16 hos hele 60 % (Björk).

Vi vet ikke hvilke mekanismer som ligger bak indikasjonen ”mors bekymring/ uro”. Muligens ønsker foreldrene en bekreftelse på at alt er bra med barnet.

Jordmødre har tradisjonelt sett hatt en viktig rolle i svangerskapsomsorgen, spesielt dersom en kvinne uttrykker bekymring for sitt svangerskap. Likevel kan det nå se ut til at jordmødrenes tradisjonelle fagfelt til en viss grad erstattes av ultralydundersøkelse, oftest utført av gynekologer i Norge.

Foreldrenes psykologiske helse gjennom svangerskap og etter fødsel er viktig for barns emosjonelle og kognitive utvikling. Fars psykologiske reaksjoner har blitt lite vektlagt innen perinatal forskning. De fleste studier som har sett på foreldrereaksjoner har også hatt en begrenset tidsramme. Dette prosjektet er designet for å unngå disse metodologiske problemene og begrensningene.

Materiale: Et populasjonsbasert utvalg på 450 mødre og 400 fedre har blitt prospektivt inkludert. Foreldrene har blitt undersøkt på to tidspunkt i svangerskapet og et tidspunkt rett etter

fødsel. Alle ble inkludert da de kom til rutine ultralyd i uke 17 – 19 ved Sørlandet sykehus, HF, Arendal i perioden november 2008 til juli 2009.

Metode: Validerte psykometriske målemetodene (spørreskjema) som inkluderer foreldrenes psykologiske reaksjoner blir benyttet i studien. Et eget spørreskjema benyttes for å kartlegge forelderens holdninger, forventninger og akseptering av prenatale diagnostiske metoder. Studien er designet som en longitudinell observasjonsstudie uten intervensjoner hvor det de spesifikke mål inkluderer hypotesetesting og deskriptiv analyse.

Mål: Hovedmålet med studien er å skaffe ny kunnskap om foreldrenes psykologiske helse gjennom svangerskap og etter fødsel, og knyttet dette opp til foreldrenes holdninger og forventninger til prenatal ultralydundersøkelse.

Med denne kunnskapen kan man foreslå preventive tiltak i svangerskapsomsorgen og dermed bidra til å redusere foreldres psykologiske stress relatert til graviditet og fødsel. Indirekte kan dette ha en positiv effekt for barnet og kan føre til bedre levekår for små barn i Norge.